

Στις Βρετανικές εκλογές κέρδισαν τα καθαρά μηνύματα των Συντηρητικών, και σημειώθηκε η χρόνια εκκολαπτόμενη κατάρρευση των Εργατικών

Γραφεί ο **Νίκος Καπιτσίνης**

Οι εκλογές στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) στις 12 Δεκέμβρη αναδιάταξαν σε μεγάλο βαθμό το πολιτικό σκηνικό στη χώρα. Οι Συντηρητικοί σάρωσαν εκλέγοντας 365 βουλευτές έναντι 203 των Εργατικών, 48 του Σκωτσέζικου Εθνικού Κόμματος κι 11 των Φιλελεύθερων Δημοκρατών. Οι Συντηρητικοί έλαβαν το 44%, από το 43% του 2017, κι εξέλεξαν 48 περισσότερους βουλευτές, έχοντας την απόλυτη πλειοψηφία 80 βουλευτών (365 από τους 650). Έχασαν 10 περιφέρειες αλλά κέρδισαν 58, εκ των οποίων τις 55 από τους Εργατικούς. Περιφέρειες που δεν είχαν εκλέξει ποτέ Συντηρητικό βουλευτή και ήταν παραδοσιακά προπύργια των Εργατικών κατέληξαν στα χέρια των Τόρις, με τους ψηφοφόρους των Εργατικών είτε να μην πηγαίνουν να ψηφίσουν είτε να 'δανείζονται' τη ψήφο τους στους Συντηρητικούς ή στο κόμμα του Μπρέξιτ.

Οι εκλογές του Μπρέξιτ, λοιπόν, όπως ονομάστηκαν, είχαν έναν ξεκάθαρο νικητή, αυτόν που μιλούσε ξεκάθαρα για το Μπρέξιτ, φυσικά από δεξιά, ξενοφοβική κι αντεργατική σκοπιά. Με άλλα λόγια ο κόσμος ψήφισε πιο πολύ με βάση το Μπρέξιτ παρά με βάση τις κοινωνικές και οικονομικές πολιτικές. Όσο δύσκολο είναι να ερμηνεύσει κάποιος το δημοψήφισμα του 2016, όπου ο λαός υπερψήφισε την έξοδο από την ΕΕ από διαφορετικές σκοπιές, τόσο εύκολο είναι να βγάλει ένα γενικό κι ασφαλές συμπέρασμα για την ερμηνεία των εκλογών του 2019. Η μεγαλύτερη νίκη των Συντηρητικών από την εποχή της Θάτσερ, από το 1987, και η τρίτη συνεχόμενη εκλογική αναμέτρηση που αυξάνουν το ποσοστό τους (γεγονός σπάνιο για κυβερνών κόμμα), οφείλεται στο ότι οι Τόρις είχαν ένα ξεκάθαρο μήνυμα για τις εκλογές αυτές, το οποίο ο πρωθυπουργός Τζόνσον έλεγε σε κάθε του φράση: Να εκπληρώσουμε το Μπρέξιτ.

Ενώ έχουν γραφτεί πολλές σειρές για τη διάσπαση των δύο κομμάτων εξουσίας στη βάση του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος το 2016, από την εκλογή του Τζόνσον ως προέδρου του κόμματος και πρωθυπουργού του ΗΒ, η συσπείρωση των Συντηρητικών είναι εξαιρετικά υψηλή. Οι Τόρις συσπειρώθηκαν υπό τον Μπόρις και βγήκαν ενιαίοι στο θέμα της αποχώρησης από την ΕΕ, με τις μπόλικες φωνές των υπέρμαχων της παραμονής να παραμερίζονται. Ο Μπόρις προώθησε την αναθεώρηση όλων των συμμαχιών: εκτός ΕΕ αλλά με στενή σχέση με τους εταίρους, νέα βαθύτερη και προνομιακή συμμαχία με τις ΗΠΑ, που αλλάζει και τη σχέση του ΗΒ με το ΝΑΤΟ.

Μια προσεκτική ματιά στα τελευταία 3 χρόνια μετά το δημοψήφισμα δείχνει εντυπωσιακά αποτελέσματα. Η προσπάθεια της πρώην πρωθυπουργού Τερίζα Μέι να φέρει εις πέρας και προς ψήφιση μία συμφωνία αποχώρησης από την ΕΕ βρήκε πολλά εμπόδια και τελικά δεν ευοδώθηκε με επιτυχία. Το καλοκαίρι του 2017 προσπάθησε να αυξήσει την πλειοψηφία των Συντηρητικών στο κοινοβούλιο με τις εθνικές εκλογές, αλλά δεν τα κατάφερε κι αρκέστηκε σε κυβέρνηση μειοψηφίας με ψήφο ανοχής από το Βόρειο Ιρλανδικό κόμμα των Δημοκρατών Ενωτικών. Στις εκλογές εκείνες οι βουλευτές των Τόρις μειώθηκαν καθώς το κόμμα κατέβηκε χωρίς ενιαία θέση στο θέμα του Μπρέξιτ, όντας διασπασμένο, με πολλές φωνές υπέρ της παραμονής στη ΕΕ. Το αποκορύφωμα ήταν οι ευρωεκλογές του Μάη του 2019, όπου οι Συντηρητικοί γνώρισαν πανωλεθρία με μόλις 9%, το χειρότερο εκλογικό αποτέλεσμα στην ιστορία τους.

Πώς εξηγείται η τρομακτική άνοδος της τάξης του 35%; Μετά τις ευρωεκλογές, ο Τζόνσον ανέλαβε πρωθυπουργός και οι Τόρις αναθάρρησαν στις δημοσκοπήσεις προσπερνώντας τους Εργατικούς που μέχρι τότε προπορεύονταν. Το απλό πράγμα που έκανε ο Τζόνσον ήταν να ενώσει τους Συντηρητικούς στο θέμα του Μπρέξιτ. Το αποτέλεσμα των εθνικών εκλογών καταδεικνύει της πραγματικότητα. Οι Τόρις κέρδισαν περιφέρειες που στηρίζαν Μπρέξιτ, που παλιά ήταν των Εργατικών, ενώ αναδεικνύεται μία δυνατή συσχέτιση μεταξύ της ψήφου για Μπρέξιτ το 2016 και ψήφου για Συντηρητικούς το 2019.

Άρα, με όρους γενίκευσης σε επίπεδο εκλογικής περιφέρειας, εκτός από τις παραδοσιακές πλούσιες κι εύπορες περιοχές, οι Συντηρητικοί αυξάνουν τη δύναμη τους. Εκλέγουν βουλευτή σε περιοχές παραδοσιακά προπύργια των Εργατικών, λιγότερο εύπορες περιφέρειες. Μεγάλα κομμάτια του πληθυσμού σε αυτές τις περιοχές ανήκουν στην εργατική τάξη. Ενδιαφέρον έχει λοιπόν, να εξεταστεί το εκλογικό αποτέλεσμα των Εργατικών.

Οι Εργατικοί δεν έδωσαν ποτέ την εικόνα του αποφασισμένου κόμματος, με ενιαία γραμμή στο θέμα της ΕΕ. Συγκεντρώνοντας οπαδούς και των δύο πλευρών με ανοικτή έκφραση, δεν κατάφεραν να συσπειρωθούν υπό τον αρχηγό τους, Τζέρεμι Κόρμπιν, που ούτως ή άλλως αποτελούσε μία διαφιλονικούμενη προσωπικότητα μέσα στο κόμμα. Αλλάζοντας γραμμή για την ΕΕ εξαιρετικά συχνά, πάντα υπέρμαχοι της Ενιαίας Αγοράς, της καρδιάς της αντιδραστικής καπιταλιστικής ολοκλήρωσης της ΕΕ, κατέβηκαν στις εκλογές με υποσχέσεις για νέες διαπραγματεύσεις με την ΕΕ και νέα συμφωνία η οποία θα επικυρωθεί σε νέο δημοψήφισμα, ουσιαστικά ακυρώνοντας το πρώτο. Επομένως, παραμέλησαν την απόφαση του βρετανικού λαού για αποχώρηση από την ΕΕ, ενώ ο Κόρμπιν δεν έλαβε σαφή θέση για το τι θα στηρίξει στο υποσχόμενο νέο δημοψήφισμα, θέλοντας να αλιεύσει ψήφους τόσο υπέρ της αποχώρησης όσο και υπέρ της παραμονής στην ΕΕ.

Το αποτέλεσμα ήταν καταστροφικό για τους Εργατικούς, έχοντας 32%, από το 40% το 2017. Αξιοσημείωτο πως σπάνια η αξιωματική αντιπολίτευση χάνει ποσοστά. Εξέλεξαν μόλις 203 βουλευτές, τους λιγότερους από το 1935, χάνοντας 42 περιφέρειες συνολικά σε σχέση με τις εκλογές του 2017. Στις εκλογές εκείνες, και πάλι με τον Κόρμπιν αρχηγό, οι Εργατικοί είχαν βελτιώσει το ποσοστό τους κατά 10% και 30 βουλευτές εκμεταλλευόμενοι τη διχοτόμηση των Τόρις στο θέμα της ΕΕ, αλλά κι έχοντας μία αρκετά καθαρή θέση σε σχέση με το Μπρέξιτ. Ισχυρίζονταν πως θα πρέπει το πολιτικό σύστημα να σεβαστεί το αποτέλεσμα και να πραγματοποιήσει το Μπρέξιτ, παρόλο που τόσο το κόμμα όσο και ο Κόρμπιν είχαν υπερασπιστεί την παραμονή στην ΕΕ κατά την εκστρατεία του δημοψηφίσματος. Η αλλαγή όμως της θέσης αυτής ήταν καθοριστική για τους Εργατικούς και το αποτέλεσμα του 2019: δε σεβάστηκαν το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος εγείροντας σοβαρά θέματα δημοκρατίας.

Δεν είναι τυχαίο πως το κόμμα αρνήθηκε κατ' εξακολούθηση να υπερψηφίσει τις εκλογές του Δεκέμβρη στο Κοινοβούλιο το φθινόπωρο, με την επίφαση ότι θέλει πρώτα να αποκλειστεί μία αποχώρηση χωρίς συμφωνία. Είχαν αφουγκραστεί πως τα πράγματα δε θα πήγαιναν και τόσο καλά γι αυτούς. Τεράστια προπύργια των Εργατικών έπεσαν, με τις εκλογές αυτές να διαλύουν ιστορικές σχέσεις των υποστηρικτών των Εργατικών με το κόμμα, με φυσική απόρροια ο Κόρμπιν να ανακοινώνει την αποχώρησή του από την ηγεσία του κόμματος, αφού εκλεγεί ο νέος ηγέτης.

Ακόμη και στις περιοχές που κράτησαν τους βουλευτές τους οι Εργατικοί γνώρισαν μεγάλες μειώσεις στο ποσοστό τους, με τους εργαζόμενους να δανείζουν τη ψήφο τους στους Συντηρητικούς. Σε πολλές περιοχές, ψηφοφόροι των Εργατικών πήγαν στο κόμμα του Μπρέξιτ, μειώνοντας το ποσοστό των Εργατικών με αποτέλεσμα να χάσουν τον βουλευτή από τους Συντηρητικούς. Σε άλλες περιοχές, οι Εργατικοί σώθηκαν καθώς η υποψηφιότητα του κόμματος του Μπρέξιτ στέρησε από τους Τόρις τη βουλευτική θέση. Υπάρχουν περιφέρειες με τεράστια ποσοστά εργατικής τάξης που οι Εργατικοί έχασαν ακόμη και 15% της δύναμής τους, με πάρα πολλούς μεσήλικες εργάτες, ανέργους και συνταξιούχους να στρέφονται στο Συντηρητικό κόμμα ή στο κόμμα του Μπρέξιτ. Η λογική του κόσμου της εργατικής τάξης στο Βορά και στα Μίντλαντς, παραδοσιακά κάστρα των Εργατικών και που υπερψήφισαν την έξοδο από

την ΕΕ το 2016, που τελικά ψήφισε Τόρις ή το κόμμα του Μπρέξιτ, συνοψίζεται στις επόμενες φράσεις: 'Θέλω Μπρέξιτ, αλλά δεν μπορώ να ψηφίσω Μπόρις καθώς θα χτυπήσει το Εθνικό Σύστημα Υγείας, οπότε ψηφίζω το κόμμα του Μπρέξιτ' και 'Ψηφίσαμε το 2016, δε μας άκουσαν, μας αμέλησαν, θα τους τιμωρήσουμε τώρα, θα στηρίξουμε Τζόνσον.'

Το αποτέλεσμα των εκλογών έδωσε το δικαίωμα σε Συντηρητικό πρώην υπουργό εξωτερικών να επιχειρηματολογεί πως η Αριστερά εξαφανίστηκε από το ΗΒ κι αυτό βλάπτει τη δημοκρατία. Ερωτήματα όμως εδώ εγείρονται σε σχέση με το τι έκανε πραγματικά η Αριστερά και ποιοι είναι η Αριστερά στο ΗΒ; Η αστάθεια του Εργατικού κόμματος στο θέμα της ΕΕ αλλά και οι αδυναμίες του προγράμματός του, δεν είναι θέμα του Κόρμπιν. Είναι θέμα της δομής του Εργατικού κόμματος που είναι εξαιρετικά αντιφατική, με (σοσιαλ)φιλελεύθερους, σοσιαλδημοκράτες, πιο ριζοσπάστες αριστερούς εγκλωβισμένους στο κόμμα αυτό, υπέρμαχους της παραμονής στην ΕΕ και υπέρμαχους του Μπρέξιτ. Όπως δεν είναι θέμα της ηγεσίας και του προσώπου του αρχηγού, η θέση του κόμματος στην πολιτική αρένα.

Είναι θέμα της δομής του και της φυσιογνωμίας του, και το Εργατικό κόμμα στην καλύτερή του εκδοχή, σήμερα, είναι ένα Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα. Αρχικά θα πρέπει να τονιστεί η ιδιαιτερότητα του Εργατικού κόμματος στο ΗΒ στα ευρωπαϊκά δεδομένα, με τα σωματεία να είναι αυτά που έχουν δημιουργήσει το Εργατικό κόμμα. Αυτό δημιούργησε πολύ στενές σχέσεις ιστορικά μεταξύ των εργατών και του κόμματος αυτού, οι οποίες όμως έχουν μεταλλαχτεί. Η σχετικά πρόσφατη αλλαγή της φυσιογνωμίας των Εργατικών, σε ένα πολυδιάστατο κόμμα, και ειδικά τις δεκαετίες του 1990 και του 2000 σε ένα σοσιαλφιλελεύθερο κόμμα, ήταν στοχευμένη. Τους βοήθησε να συνδεθούν με μεσαία στρώματα στην εποχή της τριτογενοποίησης της οικονομίας, όταν η σχέση του με την εργατική τάξη κλονίστηκε σε μεγάλο βαθμό κατά τη δεκαετία του 1980.

Η πρόσφατη κρίση όμως αναζωπύρωσε τις αντιθέσεις των Εργατικών με την τεράστια μείωση του κοινωνικού κράτους, χτίζοντας αργά αλλά σταθερά τη συντριβή του κόμματος. Αυτή σημειώθηκε εν μέρει το 2015, με αρχηγό το Μίλιμπαντ, αλλά αναβλήθηκε το 2017, κυρίως λόγω της σχετικά καθαρής στάσης στο θέμα του Μπρέξιτ, όπως γράφτηκε προηγουμένως. Η συντριβή όμως δεν μπορούσε να αναβληθεί και το 2019.

Κομμάτια των μεσαίων στρωμάτων που είχαν συμμαχήσει με τους Εργατικούς, σίγουρα θεώρησαν αρκετά προχωρημένο το πρόγραμμα των Εργατικών, το οποίο αναλύεται παρακάτω. Μεγάλη συσπείρωση των Εργατικών εμφανίζεται στο Λονδίνο για δύο λόγους. Πρώτον, εκφράστηκε ένα κομμάτι των υποστηρικτών της παραμονής του ΗΒ στην ΕΕ, ποντάροντας στο δεύτερο δημοψήφισμα με την επιλογή της παραμονής στην ερώτηση, που υποσχέθηκε ο Κόρμπιν. Δεύτερον, στο Λονδίνο εμφανίζεται μεγάλη συγκέντρωση περιστασιακά εργαζόμενων, ευέλικτων συμβολαίων εργασίας (συμβόλαιο μηδενικού χρόνου), και χτύπημα των συντάξεων, σε κομμάτια της μεσαίας τάξης. Οι ψηφοφόροι αυτοί εκτιμάται ότι στράφηκαν στους Εργατικούς, καθώς είδαν τα δικαιώματά τους να βάζονται πρόσφατα. Επομένως, οικονομικά και κοινωνικά θέματα ήταν σημαντικά για τις εκλογές αυτές και τη διαμόρφωση του νέου προσωρινού (;) πολιτικού τοπίου, το οποίο δεν ήρθε σαν έκπληξη αλλά σαν απόρροια χρόνιων διεργασιών.

Εύλογα κάποιος θα απορήσει πως το θέμα το Μπρέξιτ ήταν πολύ σημαντικό αλλά τι γίνεται με τα άλλα θέματα της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής; Υπάρχει μετατόπιση του λαού της Βρετανίας προς τα δεξιά; Δύσκολο να απαντηθεί αυτό τόσο πρόωρα σε σχέση με τις εκλογές, αν και υπάρχει μία τάση ξενοφοβίας σε κάποιες περιοχές μετά την κρίση, το σίγουρο είναι πως το πολιτικό σκηνικό μετατοπίζεται προς τα δεξιά. Ο κορμός των Τόρις αλλά και των δεξιών Εργατικών εκμεταλλεύτηκαν το αποτέλεσμα των εκλογών κι επιχειρηματολογούν πως ο κόσμος γύρισε την πλάτη του στις πολιτικές των Εργατικών, κάποιες εκ των οποίων ήταν αριστερές, άρα πάμε σε μία λογική ΤΙΝΑ, με το αφήγημα της μη εναλλακτικής. Αυτό όμως δεν αποδεικνύεται απόλυτα καθώς οι πιο υποβαθμισμένες περιοχές, που θα ανακουφίζονταν από τυχούσα μείωση του κόστους ζωής, εκλέγουν Εργατικό βουλευτή.

Από την άλλη, η ίδια ανάλυση, σε σχέση με το θέμα του Μπρέξιτ και της μη συσπείρωσης των Εργατικών, ακολουθείται κι από όλο το αριστερό τμήμα του Εργατικού κόμματος. Αυτοί αποτελούνται από παραδοσιακά μέλη των Εργατικών αλλά κι από τα νέα μέλη που έχουν γραφτεί στους Εργατικούς με σκοπό να στηρίξουν τον Κόρμπιν από το 2015 κι έπειτα. Τα νέα μέλη ήταν νέοι που εμπνεύστηκαν από τη νέα ηγεσία αλλά και σχεδόν όλες οι μικρές αριστερές οργανώσεις. Τότε ήταν η αρχή του τέλους της, έστω μικρής, εμφάνισης της ριζοσπαστικής αριστεράς στο HB. Το παιχνίδι χάθηκε στα τέλη του καλοκαιριού του 2016. Παρόλη την τεράστια ατολμία και φοβικότητά της, η αριστερά στο HB είχε την ευκαιρία να σχηματίσει ένα ευρύ μέτωπο και ρεύμα για ένα φιλεργατικό, κοινωνικά δίκαιο και φιλομεταναστευτικό Μπρέξιτ. Αλλά μία ιστορική ευκαιρία χάθηκε, όμως. Άφησε την (άκρο)δεξιά να παίξει μπάλα, απέδωσε το Μπρέξιτ σε ρατσιστικά και ξενοφοβικά επιχειρήματα, κι έκανε τον υπέρ πάντων αγώνα κόντρα στη λιτότητα και μόνο και για να σχηματίσει την κυβερνώσα αριστερά υπό τον Κόρμπιν, μέσα στο κόμμα των Εργατικών, σε μια αποθέωση του εισοδισμού και της αποσύνδεσης της τακτικής με τη στρατηγική στην οποία έχουμε αναφερθεί πολλάκις.

Τι άλλο έφταιξε όμως, εκτός από το θέμα του Μπρέξιτ, και οι Εργατικοί έχασαν τη στήριξη σε παραδοσιακά προπύργιά τους, που καταγράφουν μεγάλα ποσοστά εργατικής τάξης; Η απάντηση συνοψίζεται σε μία φράση που ακούστηκε συχνά στην εκστρατεία των Εργατικών: 'Είναι καλές οι πολιτικές σας, αλλά δεν μπορώ να πιστέψω πως θα τις υλοποιήσετε, δε σας εμπιστεύομαι.' Υπήρχε λοιπόν έλλειψη πίστης των εργαζομένων στις πολιτικές των Εργατικών. Αλλά γιατί ο κόσμος να πιστέψει στους Εργατικούς και στην υλοποίηση τέτοιων πολιτικών του όταν ήταν το κόμμα αυτό, οι αποκαλούμενοι Νέοι Εργατικοί, που μετασχηματίστηκαν στο σοσιαλφιλελεύθερο κόμμα της δεκαετίας τους 2000, που διέλυσε κοινωνικούς ιστούς και πρόδωσε την εργατική τάξη επί ηγεσίας Μπλερ, το μεγαλύτερο όφελος που έφερε η Μάργκαρετ Θάτσερ στη Βρετανική πολιτική σκηνή, κατά την ίδια. Πώς να τους πιστέψει όταν λένε μεγέθυνση του κοινωνικού κράτους αλλά και ναι στην ΕΕ και ναι στην ενιαία αγορά; Πώς να τους πιστέψει όταν το κόμμα αυτό δεν είναι έτοιμο να διαρρήξει τις σχέσεις του με το κεφάλαιο και τα επιχειρηματικά λόμπι;

Και μπαίνοντας στην ουσία του προγράμματος των Εργατικών, πρέπει να σχολιαστεί ότι αυτό αποτελεί ένα ιστορικά δοκιμασμένο κεϋνσιανό μοντέλο σοσιαλδημοκρατίας, με εθνικοποιήσεις σε κοινωνικούς τομείς, που ήταν ενταγμένοι στο κράτος στη προ-Θάτσερ εποχή, αλλά και με ενίσχυση των επιχειρήσεων. Αυτό το πρόγραμμα όμως, δεν μπορεί να σταθεί μέσα στο καπιταλιστικό πλαίσιο του HB, δεν είναι βιώσιμο στο πλαίσιο αυτό. Αποτέλεσμα, η σύγκρουση και η διάρρηξη σχέσεων με το κεφάλαιο να αποτελεί μονόδρομο. Οι Εργατικοί όμως δεν είναι το κόμμα που θα τολμήσει κάτι τέτοιο. Επομένως, το θέμα της στάσης στο Μπρέξιτ δεν αποτελεί τη μοναδική εξήγηση, αλλά η ανάλυση του προγράμματος των Εργατικών μπορεί να αναδείξει κρίσιμα συμπεράσματα.

Άρα, η ήττα των Εργατικών δεν ήταν τυχαία, και η εκλογική τους συντριβή εκκολάπτονταν για δεκαετίες. Ήταν θέμα χρόνου να εκφραστεί. Ο μετασχηματισμός της γενικότερης φυσιογνωμίας του κόμματος, της αδυναμίας τους να πείσουν τα πληττόμενα κομμάτια, και της διάρρηξης των σχέσεων του με της εργατική τάξη, που πλέον αποτυπώνεται ξεκάθαρα, ήταν σοβαρές εξελίξεις που κάποτε θα εκφράζονταν. Η στάση τους απέναντι στο δημοψήφισμα και το Μπρέξιτ όπλισε τη σκανδάλη.

Οι Εργατικοί, μαζί με κομμάτια αριστερών που μπήκαν στο κόμμα, ουσιαστικά ερμήνευσαν το Μπρέξιτ σαν ένα ρατσιστικό πυροτέχνημα, και βάλλοντας κατά των εργατών που το υπερψήφισαν, δίνοντάς το απλόχερα στην (άκρο)δεξιά. Ουσιαστικά, η πλειοψηφία του κόμματος, οι φιλελεύθεροι αριστεροί όπως ονομάζονται, έβαλλαν εναντίον τους χαρακτηρίζοντας τους ρατσιστές, βάζοντας εξαιρετικά αρνητικές ταμπέλες και διαχωρισμούς με πολιτική σημασία όπως η 'λευκή εργατική τάξη', και προσπαθώντας να ηττηθεί η αντί-ΕΕ αντίληψη, διαρρηγνύοντας έτσι ακόμη παραπέρα τους δεσμούς με την εργατική τάξη. Για την οργάνωση και κινητοποίησή της, που θα έπρεπε να είναι ο σκοπός, ούτε λόγος φυσικά.

Όμως, αυτοί τους τιμώρησαν, ύστερα από τρία χρόνια άδικης μεταχείρισης κι ολομέτωπης επίθεσης

εναντίων τους, σε σχέση με το θέμα του Μπρέξιτ. Έτσι, στα τέλη του 2019 οι Εργατικοί μπαλαντζάρουν μεταξύ εργατικής τάξης και μεσαίων στρωμάτων, μεταξύ παραμονής στην ΕΕ κι εξόδου από αυτήν. «Πρόδωσαν» την εργατική τάξη το από το 1980 και μετά, ειδικά με τους Νέους Εργατικούς το Μπλερ, την «ξαναπρόδωσαν» μετά το 2016 και την υπερψήφισαν του Μπρέξιτ. Ωστόσο, αναλογιζόμενος κανείς τα δεινά που έχει τραβήξει ο λαός του ΗΒ από τους Συντηρητικούς, την τελευταία δεκαετία, το να χάνουν 42 περιφέρειες συνολικά σε σχέση με το 2017, είναι συντριπτική ήττα για τους Εργατικούς και θα πρέπει να ταρακουνήσει τον υγιώς σκεπτόμενο αριστερό κόσμο που είναι εγκλωβισμένος μέσα στο κόμμα αυτό να βαδίσει σε νέα μονοπάτια.

Σε αυτό το σημείο, και για να εισέλθουμε στην εικόνα από εδώ και πέρα, ήδη τα παλιά στελέχη των Εργατικών, κυρίως οι δεξιοί οπαδοί του Μπλερ όπως αποκαλούνται, εξέφρασαν την επιθυμία να φύγουν από το κόμμα ο Κόρμπιν, οι οπαδοί του, κι όλα τα μέλη των αριστερών οργανώσεων που γράφτηκαν στους Εργατικούς όταν ο Κόρμπιν έγινε αρχηγός. Από την άλλη, όλο το αστικό προσωπικό, από media έως τους κεντρικούς και δεξιούς πολιτικούς, καλούν τους Εργατικούς να επιστρέψουν στο Νέους Εργατικούς του Μπλερ της πρώτης δεκαετίας του 2000, όπου πετύχαιναν υψηλά ποσοστά. Σε σχέση με τη νέα κυβέρνηση, είναι σημαντικό να παρακολουθήσει κανείς στενά την πρακτική του Τζόνσον. Κι αυτό γιατί ξεκίνησε σαν υπέρμαχος της ΕΕ στις αρχές της δεκαετίας, πήγε στο αντίθετο στρατόπεδο κοντά στο δημοψήφισμα, αφουγκραζόμενος την τάση, έπαιξε το παιχνίδι καλά ώστε να βγει πρωθυπουργός στο σωστό σημείο, αφήνοντας τις συμφωνίες που θα καταψηφίζονταν στο κοινοβούλιο στην Τερίζα Μέι, και σχεδόν πέρασε τη δική του τον Οκτώβρη του 2019.

Με επιφύλαξη αναπαράγουμε την είδηση, πως μία μέρα μετά τις εκλογές αυτές, ο ηγέτης του φασιστικού κινήματος στο ΗΒ, ο Τόμι Ρόμπινσον, δήλωσε πως έγινε μέλος των Συντηρητικών, δίνοντας τον τόνο για το τι θα αντιμετωπίσει ο κόσμος της εργασίας. Μιλάμε για φασίστα που έχει καταδικαστεί κι εκτίσει ποινή φυλάκισης και τον οργανωτή των φασιστικών συγκεντρώσεων υπέρ ενός ακροδεξιού Μπρέξιτ. Δεν είναι παράξενο στα Ευρωπαϊκά δεδομένα, η μεγάλη δεξιά οικογένεια καλωσορίζει στην αγκαλιά της εκλεκτά κι επίλεκτα μέλη της ακροδεξιάς, ανάλογα με την περίοδο.

Ενώ ο Τζόνσον εξασφάλισε μία ισχυρή πλειοψηφία ώστε να υπερψηφιστεί το Μπρέξιτ, θέματα φαίνονται να εγείρονται σε σχέση με την ακεραιότητα του ΗΒ. Στις αποκεντρωμένες περιοχές, αξιοσημείωτη είναι η μεγάλη άνοδος του Σκωτσέζικου Εθνικού Κόμματος, που αύξησε τις έδρες του κατά 13, φτάνοντας τις 48. Ήδη η πρόεδρος, και πρωθυπουργός της Σκωτίας ανέβασε τους τόνους προϊδεάζοντας για απαίτηση νέου δημοψηφίσματος για την ανεξαρτησία της Σκωτίας. Τα μάτια όλων όμως, από εδώ και πέρα θα πρέπει να είναι στραμμένα στη Βόρεια Ιρλανδία. Όντας στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος σε όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων του Μπρέξιτ, καθώς υπήρχε η διάθεση να αποφευχθούν σύνορα μεταξύ της Βόρειας Ιρλανδίας και της Ιρλανδίας, φανερώνοντας τα δεινά του Ιρλανδικού νησιού και της ιστορίας του, οι φωνές και πράξεις διαμαρτυρίας κατά της ένωσης με το ΗΒ αυξήθηκαν. Πλέον, το θέμα γίνεται πιο σοβαρό. Στις εκλογές του Δεκέμβρη, τα κόμματα που θέλουν ενωμένη Ιρλανδία είναι πλέον πλειοψηφία για πρώτη φορά στο Βρετανικό κοινοβούλιο με 9 έδρες (το Σιν Φειν και το Σοσιαλδημοκρατικό κι Εργατικό Κόμμα) έναντι 8 (των Δημοκρατών Ενωτικών). Έτσι, φαίνεται πως το θέμα της ενιαίας Ιρλανδίας μπορεί να επανέλθει ζεστά στο προσκήνιο, καθώς ο κόσμος διαμαρτυρήθηκε για τη συμφωνία του Τζόνσον που ουσιαστικά βάζει σύνορα με το υπόλοιπο ΗΒ. Εδώ όμως χρειάζεται έναν πολιτικό φορέα σοβαρό και ριζοσπαστικό που θα το απαιτήσει.

Το θέμα του εκλογικού συστήματος είναι σημαντικό. Όντας διαφορετικό από την υπόλοιπη Ευρώπη, το μονοεδρικό Βρετανικό σύστημα, έχει και πάλι τα ίδια αποτελέσματα, με τα κόμματα της αντιπολίτευσης να συγκεντρώνουν περισσότερες ψήφους από τους Τόρις, αλλά οι τελευταίοι να έχουν τη μεγάλη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο. Για παράδειγμα, οι Δημοκράτες Φιλελεύθεροι, που εξέφρασαν ξεκάθαρα τους ψηφοφόρους της παραμονής στην ΕΕ, ανέβηκαν 4 ποσοστιαίες μονάδες αλλά έχασαν μία έδρα, κι έπεσαν στις 11.

Το 2015, την επόμενη μέρα μετά την εκλογή του Κάμερον, εν μέσω σφοδρής λιτότητας, ξέσπασαν αυθόρμητες πορείες δεκάδων χιλιάδων διαμαρτυρούμενων κατά της λιτότητας. Το ίδιο έγινε και το 2017 μετά την εκλογή της Μεί, με το σκηνικό να επαναλαμβάνεται τον Ιούλιο του 2019, όταν ανέλαβε ο Τζόνσον πρωθυπουργός, αλλά το ίδιο θα γίνει και 13 Δεκέμβρη, μία μέρα μετά τις εκλογές. Όμως αυτές οι αυθόρμητες, ακτιβίστικες πολλές φορές, δράσεις δεν φτάνουν για να αρχίσει να αλλάζει η εικόνα.

Το βάρος πέφτει πλέον στο εργατικό κίνημα, λαμβάνοντας υπόψη δύο παράγοντες, που δυσκολεύουν την ανάπτυξη και ριζοσπαστικοποίησή του. Πρώτον, την έλλειψη μίας σοβαρής ριζοσπαστικής αριστεράς σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του ΗΒ. Δεύτερον, τα σωματεία ανήκουν ντε φάκτο στο Εργατικό κόμμα. Το ΗΒ έχει το μοναδικό στην Ευρώπη να είναι τα σωματεία που έχουν δημιουργήσει το Εργατικό κόμμα. Έτσι, οι Εργατικοί χρησιμοποιούν το κίνημα σαν εκλογικό μηχανισμό, με το εργατικό κίνημα να μην κάνει πολιτική παρά μέσω του κόμματος, όντας πλήρως ελεγχόμενο.

Όπως ο ίδιος ο Τζόνσον παραδέχτηκε δεν έχει να δώσει τίποτα με το οποίο θα σταματήσει η λιτότητα στα κομμάτια της εργατικής τάξης που στήριξαν Συντηρητικούς και ουσιαστικά δάνεισαν τη ψήφο τους. Όπως δηλώνουν πολλοί από αυτούς, αν δεν δουν τη ζωή τους να καλυτερεύει δεν πρόκειται να χαρίσουν κάστανα. Εκεί θα πρέπει να υπάρχει μία ριζοσπαστική αριστερά, να οργανώσει την αντίσταση, όχι μόνο κατά της λιτότητας, αλλά κατά της ΕΕ, του κεφαλαίου, και των δομικών επιλογών του. Παρόλη την πρόσδεση των σωματείων στους Εργατικούς, ελπίδα γεννιέται από τους πρόσφατους αγώνες των πανεπιστημιακών, την τεράστια υπερψήφιση απεργιακών κινητοποιήσεων από τους εργαζόμενους στα ταχυδρομεία, υπό την σκέπη των σωματείων τους, αλλά κι από τον τεράστιο αγώνα των εργαζόμενων, όπως οι ντιλιβεράδες στην Deliveroo, που οργανώνονται από ταξικά σωματεία βάσης, ανεξάρτητα από το μηχανισμό των Εργατικών. Χωρίς να υποτιμάται το αποτέλεσμα των εκλογών, η ιστορία έχει δείξει πως το μέλλον του κόσμου της εργασίας μπορεί να αλλάξει, όταν οι εργαζόμενοι οργανώνονται στους χώρους εργασίας, όταν απορρίπτουν το λεγόμενο ΤΙΝΑ στην πράξη, όταν επιλέγουν το συλλογικό αγώνα, πέρα από έθνη, όταν απορρίπτουν την ανάθεση και μάχονται οι ίδιοι για να αλλάξουν τη ζωή τους.